

הנער העובד משה משיח:

אורות
הכרד

אין דבר! מקצוע המסגרות קשה, אך מעניין עיני משה נעוצות במחרטה ובמתכת. גורל העבודה תלוי במילימטרים.

הולכת וגוברת. דומה היה כי הוא בונה בית לעצמו. אולם הדבר לא נמשך זמן רב: בנו של המעביד הבחין בסופעל הבניין הצעיר והגלה, הציע לו לעבור לבית-המלאכה המכאני שלו. משה הסכים מיד: הוא רצה ללמוד מקצוע חדש, אשר יקצר את דרכו אל בית-חלומותיו הגדול והלבן.

מאו חלפו יותר מתשעה חודשים. משה הוסיף לעבוד בבית-המלאכה. סאון המתכת, המשנה את צורתה בידיהם הוריות של האומנים, הקסים את הנער. הוא גילה סקרנות לגבי המתרחש במקום. הוא היה מפסיק מעבודתו והולך להתבונן במפעילי המתרחש הגדולות. תחילה חשב המעביד ביד החדש כי אין הוא אלא עצל. אולם במהרה נתגלה לו כי משה צמא ללמוד, לדעת, להשתלם. משה התקדם במהירות, הקיף שטחי עבודה חדשים, מצא דרכים משלו לפיתרון בעיות שונות.

ככר. אדיר. בטוח

משה לא שכח את הקיבוץ. הוא ביקר בו פעמים מספר, ובכל פעם קשה היה לו להיפרד מתבריו החתיקים, אשר ביקשוהו להישאר. אבל הוא ידע כי כל הגשרים המוליכים אל העבר נשרפו. לאחרונה אף הפסיק בכלל לבקר בקיבוץ. הוא היה עסוק מכדי לחשוב על עברו. לאמיתו של דבר הוא היה עסוק מכדי לחשוב גם על עתידו. מערבולת ההווה סחפה אותו כליל.

שלוש פעמים בשבוע, בשעות הערב, הופיע משה בבית ספר עירי יבנה. כמעט ואי אפשר היה להכיר אותו: הוא הטיח מעליו את בגדי-העבודה, מכותמי-השמן, החליפם בבגדים שלמים ונקיים, הפך לתלמיד רגיל, מקורל-שיעור, להוטי-עיניים וצמא-דעת. זה לא כל כך קל לעבוד וללמוד, הודה משה, אבל אני מוכרח לעשות זאת. אני מוכרח להצליח.

מרבית מחשבותיו של משה מוקדשות לשירותו העתידי בצבא. נותרו לו עוד שלוש שנים תמימות עד למועד גיוסו. אולם הוא מצפה לתאריך-ההתייצבות בכליון-עיניים: איננו רוצה להיות סתם חייל. תוכניותיו של משה לגבי שירותו הצבאי מגובשות לא פחות מתוכניותיו בשטחים אחרים: "חיל-האוויר? חיל-הים? לא, תודה. אצטרף ליחידת טנקים". הוא משתוקק למשהו בטוח, אדיר וכבד, בו יוכל למחוק את האויב.

כאשר ישתחרר מן הצבא, יתחנך, מובן מאליו שאשתו תהיה צברית. לא עדיין אין כל מועמדת. אבל משה איננו מודאג. כן, הוא יצא עם נערה, משתתף במסיבות, איהב לשמוח בחברת ידידיו. אולם הוא עושה זאת רק מפעם לפעם. החשוב מכל הוא להמשיך לעבוד. הוא יתקדם שעל אחר שעל עד כי יהיה לחרס מסוג אלף אלף. מירושו של דבר משכורת של יותר מעשר לירות ליום. פירושו של דבר בית גדול ונאה בצפון תל-אביב בשביל בני משפחתו, בית-ספר מעולה בשביל אחותו הקטנה, לבנה. לא, הוא לא יחזור אל פחיתא-השפה של שכונת-שפירא. הוא צופה קדימה, אל שדירות מוריקות, שטופות שמש ואור-חשמל. אור אשר יהפוך את הלילה ליום.

דרכו של משה משכונת-שפירא אל שדירות-נורדאו לא תהיה קלה. יהיה עליו לפרוץ לו נתיבה בתוך המון של בני-אדם עיונים — בני-אדם שיעלו מבחינות רבות על העולה החדש, הקטן והעיקש.

הוא יזכה לאכזבות רבות. הוא יראה צברים צעירים רבים משיגים בקלות את כל הדברים, עליהם יצטרך הוא להילחם בשנינו וצפורניו. לעתים אף ירגיש את עצמו בין החתיקים כפי שמרגיש היהודי הגלותי בין הגויים. ואין ספק שלעתים קרובות ימלא מירוץ המכשולים אל האושר את ליבו במרידות ועייפות. הצלחתו של משה תהיה תלויה רק באורך-רוחו, קשנוגו, יכולתו לחייך בעת צרה.

אין פנאי אפילו לאכול. אחרי העבודה מספיק משה רק להתרחץ, להתלבש, לחליף מלים מספר עם אמו ואחותו.

היותו בן 13 הציק משה לאביו ללא הרף, דרש ממנו להרשות לו להצטרף לאחד מקיבוצי השומר הצעיר. האב הסכים: הדבר היה עתיד לחסוך לו את ההוצאות על חינוך בנו, הלבשתו והזנתו. אולם התנועה סירבה לקבל את הנער: הוא היה צעיר מדי. משה לא חיתר. הוא חיכה חודשים מספר, אחר הופיע במשרדי הקיבוץ הארצי — לבדו. הפעם קיבלה אותו התנועה ברצון.

ללמוד. לדעת. להבין

"הייתי מאושר מאד בקיבוץ" נזכר משה, "לא רציתי לחזור העירה, אבל הייתי מוכרח לעשות זאת. הורי היו זקוקים לעזרה, הייתי מוכרח ללכת. העלכון שספגתי מן המדריך הקל עלי מאד. כאשר עזבתי, לחצתי את ידו והודיתי לו על ארבעה-עשר חודשי החינוך, וביחוד על הלקה האחרון שניתן לי."

"תן לו לחזור אל פחיתא-השפה של שכונת-שפירא! לא, משה החליט שהוא לא יחזור לשם. הוא לא ישחק עוד בבית-הקברות. הוא לא ישחק עוד בכלל. יהיה עליו לעבוד, לעבוד, לעבוד."

עתה קינן בליבו של משה חלום חדש: להצליח ולעבור מן השכונה למקום טוב יותר. אימו דאגה לכך שהצריף המשפחתי יהיה נקי ומסודר. אולם הצריף היה קטן מכדי להכיל את המשפחה כולה. גם השכונה עצמה לא היתה ראויה למגורים: גשמי החורף השוטפים היו הופכים אותה לאגם אחד, גדול ומרופש.

כבר ביום הראשון לשותו בעיר הצליח משה למצוא עבודה: הנתח לבנים בבניין גדול, בצפון תל-אביב. הוא אהב את העבודה, את הקצב המהיר ואת הפועלים העליונים. אולם יותר מכל עשו עליו רושם הבתים הגדולים והיפים, אשר מסביב. בני אדם רחוצים למשע, לבושים כהלכה, נכנסו ויצאו בבתיים אלה. משה החליט כי במקום, או במאוחר, תשתכן גם משפחתו בבית כזה. הוא נסחף בקצב העבודה, הניח את הלבנים במהירות

נוסעי האוטובוס נדהמו: הנער, אשר ישב על הספסל האחורי, מרר בכבי. אולם משה משיח לא בוש בדמעותיו. היו אלה דמעות עלבון וזעם. הוא לא ידע מה משניהם הכאיב לו יותר.

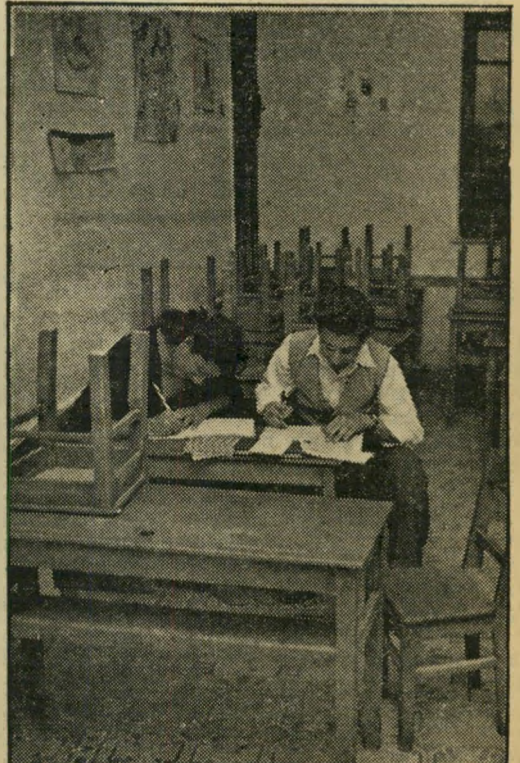
בערב הקודם הודיע משה למדריכו בקיבוץ השומר הצעיר עברון, בקירבת נהריה, כי הוא עוזב את המקום. תחילה לא האמין המדריך למשמע-אוזניו. הוא חשב שאין זו אלא אחת מהלצותיו התדירות של משה. אולם הפעם היה הנער רציני בהחלט. הוא נתחן לכל מילה שיצאה מפיו. הוא היה רוצה מאד להישאר בקיבוץ, אך היה עליו לשוב העירה, לעזור להוריו.

אביו של משה, יוסף, עסק בעבר בסנדלרות. בפלובדיב, בולגריה, היה לו בית-מלאכה משלו. כאן, בישראל, הוברר לו כי מספר הסנדלרים גדול ממספר הנעליים. הוא היה נאלץ להחליף את מקצועו: הוא הפך לסבל בנמלי-סו. אולם גם הפעם הוברר לו כי מספר הסבלים גדול ממספר התלכות, אשר במחסנים. באחד הימים ישבה אמו של משה, אסתר, ושיגרה מכתב לקיבוץ: היא ביקשה מבנה לבוא העירה ולעזור למשפחה.

המדריך לא ראה במכתב סיבה מספקת לעזיבת הקיבוץ. טען הוא: "חינכנו איתך משך ארבעה עשר חודשים". השיב משה: "אבל אמא גידלה אותי משך ארבע עשרה שנים". אמר מדריך שני, שהתערב בשיחה: "תן לו לחזור אל פחי האשפה של שכונת-שפירא שלו!"

"הרגשתי כאילו הוא סטר על פני, נזכר משה. הוא ידע היטב למה נתחן המדריך: לפני ארבע שנים מצא משה יד-אדם כרותה בשחקו עם חבריו בבית-קברות ערבי ישן. הוא הועיק את דמעותיו ועזר לשוטרים לגלות גופת נערה שרצחה במקום.

הוא למד בבית-ספר דתי, אך הדת לא משכה אותו. בליבו קינן רק חלום אחד: להיצטרף לקיבוץ. עוד בי

אין מקום להכין שיעורים בצריף הקטן. משה משיח מספיק נלמד, יחד עם חברה ללימודים, בכיתה, לפני הופעת המורה.